

62.

Q. D. B. V.

DISSERTATIO INAUGURALIS
MEDICA

DE

VARIOLIS,

Quam

Consensu & Autoritate
GRATIOSAE FACULTATIS MEDICAE
IN ALMA EBERHARDINA

PRÆSIDE

DN. RUDOLPHO JACOBO
CAMERARIO,

Phil. & Med. Doct. Hujusque Prof. Publ. Ordinario
Celeberrimo,

Facultatis Suae DECANO Spectatissimo,
Dno. Patrono & Præceptore suo omni observantia
cultu prosequendo,

PRO GRADU DOCTORALI

Summisque in arte Medica honoribus atq; Privilegiis
rite & legitime capessendis

publice ventilandam proponit
PHILIPPUS JACOBUS BAUR, Vayhingenfis.

Ad diem

Febr. MDCCXVII.

Hor. loc. consuet.

TUBINGÆ, Literis JOSEPHI SIGMUNDI.

§. I.

HAUD pauci in nostrâ Medicinâ annotantur atque explicantur morbi, qui vel nunquam vel rarò, Medico practico occurrunt: In quorum numero recensemus Catalepsin, pestim, miserere, sudorem Anglicanum, affectus soporosos, scorbutum in nostro climate & diabetem strictè sic dictos, vitiaq; nonnulla Oculorum; Contra sunt, qui frequentius Medici exposcunt Operam, in quibus numeramus febres intermittentes. Frequentissime autem omnium occurrit morbus ille, qui jam per aliquod tempus penè per totam Europam grassatur, in nonnullis Regionibus sic satis mitè suos tractans agrotos, in aliis autem ferocius se habens, cum non tantum in plebe sed & inter Magnates & Principes personas, tenellas pariter atque adultas funesta vestigia haud rarò post se relinquat.

II.

Communiter ille Variolarum nomine innotescit, cumque jussu Gratiolæ Facultatis Medicæ, in perantiquâ universitate nostrâ Eberhardinâ, mihi injunctum sit, Dissertationem Inauguralem conscribere, thema hocce præ reliquis elegi, sperans fore, ut tanto benignius excipiat, quò magis morbus hic est Universalis atque ejus indolis, qui interdum, nisi peritâ tractetur manu medicâ, damna pariter atque incommoda haud contemnenda excitet, nisi æger plane de vitâ periclitetur.

III.

Est autem sædus ille morbus nulli parcens sexui, nulli ætati, nulli conditioni, referendus inter acutos, cum ut plurimum ante trigessimum

gesimum, imo interdum ante vigesimum terminetur diem. Incipit plerumque commotione quâdam febrili plus minus intensâ, cui concurrunt pandiculationes, somnolentiâ, palpitationes Cordis, Inappetentiâ, & præcipuè solidorum anorexia, respiratio citata & quasi suffocativa, pruritus totius Corporis vel partis alicujus, præsertim pedum, manuum, Oculorum, Oscitationes, horrores, Calores; In plethoricis nonnunquam hæmorrhagiâ, vel hæmorrhagica symptomata obtingunt, quæ sese produnt in Capite Cephalalgia, tinnitu aurium, stridore dentium, rubore oculorum, lacrymis involuntariis; In organo spiritali tussicula atque raucedine se manifestant, illis autem, quorum primæ viæ scætant saburra, Vomitus atque Diarrhoea accidit, quæ pro circumstantiarum ratione salutare sunt, vel minus tales.

IV.

Alii e contra spasticis conaminibus tentantur, pavore inter vigilandum atque terrore inter dormiendum, tremore artuum, subfultibus tendinum, qui sæpe ad Convulsiones usque intenduntur, nec est, quod illas metuas, si mox erumpentibus Variolis emanent. Hæcque sunt præter propter symptomata, quæ difficulter erumpentes Variolas præcedunt, indicant atque concomitantur.

V.

Nam ubi placidam atque tranquillam horum exanthematum expulsionem natura tentat, hæc talia vel minimè vel rarissimè seu ad minimum mitius & parcius visuntur, potius sine præviis ullis prævis symptomatibus apparent macula, atque subinde cutis tactui sentitur aspera, quæ sensim sensimque tardius citius elevatur hinc inde in acumina, monstrantque in superficie cutis, quoad molem, grana papaveracea, quoad colorem, rubedini albidæ appropinquantia, quæ indies incrementum capiunt notabile, donec basis latius sese expandens atque in medio punctum aliquod fastigiatum exurgat, in eam magnitudinem, quæ in non Confluentibus lentes vel maximas superat, tum Circulus in basi superveniens rubeus atque acumen aliquatenus subsidens monstrat, quod ulcuscula hæc scabiem humidam faciliè mentientia, maturitatis suæ gradum summum adepta fuerint, tum ubi res benè procedit, pulchrè & cito exsiccantur atque sub specie

cie squamarum crassiuscularum, sine ulla foveolarum relictione, decidunt.

VI.

Hæc talia eveniunt, ubi natura suum, quod debet, facit officium, & ubi Medicus illam nec remedium copiam, nec præposteram methodo turbar, externaque rite sunt comparata; *Car alors la nature seule tirera le malade d'affaire, si on la laisse agir, selon Helvet. pag. 255. dans son traité des maladies les plus fréquentes.*

VII.

Contraria autem methodo res evenit, si vel morbus populariter grassans ex æris prava diathesi, vel, si mavis, calidam humidam constitutione, putrescentibus effluviis repletam, exasperatur, vel massa sanguinea, variis quilibet & humoribus acerbis turgens, in despumatoriam ferocientem fermentationem cietur, vel ubi viscus aliquod nobile ex. gr. pulmones, labem aliquam notabilem ante invasionem patitur.

VIII.

Cum jam filum dissertationis delatum sit ad causas, dictumque, quod vel in Corpore nostro vel extra illud Variolarum causa quaratur a variis variis; ideo paucis recensebimus varias hac de re authorum sententias. Quemadmodum in multis aliis, sic & in nostro morbo, causæ sunt valde obscuræ, quæ obscuritas anam dedit vel Exercitissimis Medicis in multas abeundi sententias.

IX.

Sunt enim, qui nihil dicendo tamen aliquid dicere credunt, dum certæ æris diathesi unice causam adscribunt, cum tamen ex hac sententia omnes homines, variolas nondum passos, indiscriminatim invadere deberent; alii specialius diathesin illam exprimunt, allegando aerem, variis putrescentibus atque fermentativis exhalationibus infectum, concurrente calore humido.

X.

Nonnulli ad particulas venenosas confugiunt, alii in æthera volando, peregrinum ætherem pravorum symptomatum atque ex-

anthematum architectum in scenam producant; forsitan ab influxu
aëtorum ipsum derivantes.

XI.

E contagio, cujus tamen propriissimam indolem explicare ne-
quimus, res certius est deducenda, dum effluvia fermentescencia po-
ros vel pulmones subeunt, inque Massâ Sanguineâ despumationem
fermentatoriam eamque exanthematicam producant.

XII.

Et quemadmodum hi in acre piscantes in varias scinduntur
hypotheses, ita illis evenit, qui intra corporis nostri pomeria cau-
sam indagant; Inter quos sunt, qui præter multos alios morbos, sic
etiam hunc vermibus eorumque Excrementis, Massam sanguineam
conspurcantibus, in acceptis referunt.

XIII.

Alii causam rejiciunt in illum sanguinem, qui post partum
in Vasis Umbilicalibus foetus remanet, unde illius expressionem,
ante ligationem atque abscissionem institutam, pro universali præ-
servativo habent, ubi autem hæc expressio fuit neglecta, Vesica-
torium umbilico impostum idque ad præcavendum & curandum
egregie conferre asserunt ex hypothesi.

XIV.

Reperiuntur, qui non satis expurgato meconio in illis cellulis,
quas Colon prope suam Valvulam atque processum Vermiformem
format, indurato assignant, ubique illud abusu esculentorum, potu-
lentorum, animi pathematum vel ab extus suscepto contagio extrica-
tur, atque actuatur, tum istas excitare commotiones in persuaso
habent.

XV.

Alii in renibus succenturiatis, qui in infantibus excremen-
titiis humoribus turgent, malignam hanc causam latitare sibi per-
suadent, quos, sanguini si confunduntur, tragedias hæc ludere
dicunt.

XVI. San-

XVI.

Sanguinis menstrui venenofitas, quondam acriter impetita, hic pariter à nonnullis in scenam producitur, cum putent, quod nullis remediis corrigi possint, quæ in utero materno non potuerunt non seetui communicari, & intimè insinuari.

XVII.

Alii non tam profundè in Corpore nostro causam latitare arbitrantur, sed illam glandulis subcutaneis impactam hæere autmant, quæ ab impedita transpiratione nunc & tunc augeatur, atque à Causis internis vel externis, quas prolixè allegavimus, extricari fermentum istud variolosum asserunt; alii aliunde deducere nituntur, quæ omnia exponere nimis longum foret.

XVIII.

Cuique liberum relinquimus in tam largâ causarum segete eam seligere, quæ ipsi creditur probabilissima, namque juxta Sydenhamium non cognitione causarum, sed methodi convenientis & Experimentiæ comprobatæ cognitione, affectuum plurimorum curatio absolvitur: Sufficit, quod hypothesis sola, dummodo ipsi non ineprè superstruamus medendi methodum, hætenus non tantum obfuerit, quin etiam multi curati fuerint & adhuc curentur à Medicis, qui Variolosum ægrum multis remediis iisque præposteris non turbant; nobis enim insidet illa opinio, quod blandissima eaque parè adhibita, si illis planè opus est, sint optima, nam subinde pene sine remediis emergunt multi variolosi.

XIX.

Itaque paucis etiam subjungam methodum, quam optimam observavi, hunc morbum probè curandi. Ut plurimum in principio Variolarum oriuntur motus febriles, quibus cum natura utatur ad augendas secretiones & excretiones, morbusque noster omnino debitam excretionem requirat, tantum abest, ut hi ipsi insultus febriles planè sint suppressendi, quin potius blande fovendi, atque, ubi nimia ferocitate sæviunt, in ordinem reducendi.

XX. Hisce

XX

Hiscæ junguntur Vomitus atque Diarrhœa, quæ itidem minime adstringentibus compescenda sunt ab initio, quin potius, ubi intra debitos terminos hæc talia eveniunt, certo sperare licet, quod & citius & tutius æger evadere possit; Interim ubi tam febris quam vomitus atque diarrhœa post plenariam eruptionem molesti essent, tutissimè adhibentur pulvisculi absorbentes ex Crystallo, ❧ diaph. Cinnab. Occ. ʒ. CC. usq. commixtis, quibus pro rei exigentia vel tantillum Theriacæ Cœlestis adjungi potest, ubi autem potiuncula magis arideat palato ægroti, aq. plantag. sambuc. nymph. lactuc. Card. ben. cum Syr. papav. err. addito tantillo pulvisculorum memoratorum, atque extracto Croci vel Essentiæ myrrhæ, ne retrocedant. Sint autem hæc duo ultima in dosi parciore. Atque hac ratione spero fore, ut sine ulteriore magisque coactio apparatu, hæc symptomata debellari possint, nisi tardius Medicus supervenerit atque inflammatio imo exulceratio intus facta fuerit profundior.

XXI.

Ubi adstrictio alvi tempore eruptionis sese monstrat, tantum abest, ut alvus sit proritanda, ut potius inter bona signa ut plurimum numeretur; observantur enim ægri, qui per integrum octiduum alvum non exonerarunt, illamque ipsam adstrictionem cum euphoria tulerunt. Ubi autem quotidie vel alternis diebus fœces alvinæ debitè exonerantur, tanto melius est, simul ac autem sua sponte variolæ exsiccata decidere incipiunt, & alvus diu fuit clausa, nihil impedit alvum per intervalla sollicitare cibis lenitivis, atque salibus digestivis, cum tantillo rhabarbarino stimulo.

XXII.

Tussis, raucoed & respiratio difficilis ægrotos quosdam fatigant, ideo exhiberi potest mixtura ex aq. scabios. hysop. bellid. cum Sir. de erysimo Lobel. Hysop. liquirit. addito pulvisculo absorbente, nunquam autem in ejusdem calibus negligere parcam dosin Croci vel Essentiæ vel extracti huic addere, cum Crocus sit anima pulmonum, atque à multis egregiis Practicis tanquam peculiare remedium laudetur,

tur, variolaceam, sic dictam, Venenositatem compefcendi, atque Exanthematicas efflorescentias blandè promovendi. Schenckius specificè laudat decoctum raparum cum ficibus. Aliquid boni etiam præstat decoctum hordei cum tantillo radicis altheæ.

XXIII.

Ubi pavores, subfultus tendinum, das Zucken der Sehn-Adern/ atque Convulsiones, vel adfunt, vel instant, optimum est, confugere ad nervina & antispastica, junctis nonnullis remediis, quæ specificè convenire observantur, e. gr. aq. fl. til. ceras. nigr. pœon. paralys. quibus, seorsim, vel conjunctim sumtis, intillantur pauca quædam guttula Liq. CC. Succinat. quæ edulcorari possunt, syr. fl. pœon. rub. id. fl, tunic.

XXIV.

Pro potu ordinario sint species simplicissimæ, nonnullis, imo plurimis, per totum morbi decursum sufficit decoctum tenue ex anis. fœnicul. CC. ust. addito ficu, ubi organum spiritale patitur, & ubi urinæ secretio difficilior, addatur parum radicis symphyt. de quo æger calidiusculè ad satietatem bibat. Cum autem modernum seculum potui calido sit valde assuetum, tenuia infusa theiformia ex betonic. & Veronic. fl. papaver. err. pœon. til. betonic. additis vel omiſsis radicibus graminis, & Sarfaparill. ab initio usque ad finem bis terve per diem utilissimè continuantur, ita enim sanguinis visciditas diluitur, acrimonia subigitur, mador diapnoicus promovetur, & cum madore efflorescentiæ pulchrè egrediuntur, quibus benè procedentibus pavores evanescunt, subfultus tendinum egregiè compefcuntur.

XXV.

Convulsiones autem non adeo timendæ sunt sub hoc ipso regimine, dummodo memori mente teneatur, quod ut omne nimium naturæ inimicum, sic præcipue in hoc morbo, tam regimen sudoriferum, quam admissum frigus multis obfuit, & ad orcum destruit; ubi enim extus focus nimium fervet, atque æstuans aer inspiratur, stragulis spissis ægrotus, febrilibus commotionibus jam fatis superque æstuans, operitur, spiritiuosa calida sicca, larga manu
B intus

intus exhibentur, non potest non, quin multa tristia, vixque iterum coercibilia, oriantur symptomata, Variolæque loco eruptionis blandæ atque facilis difficulter exeant, vel plane, si jam egredi inceperunt, remeent, fauces exsiccentur, proinde, ubi jamjam apparent Ulcuscula, seu scabies Variolacea, nullisque pravis symptomatibus stipantur, multò magis opus habent bonâ diætâ, quàm multis remediis.

XXVI.

Interim, cum aliquid dandum sit sollicitudini matrum, atque flagitantibus amicis, imò ipsi morbo, saltem ne noceamus, exhibere debemus remedia, sint autem illa tutissima; Consultius enim est, paucis atque fidis remediis insistere, quam multis atque fallacibus: Inter quæ eminet prædictum infusum theiforme, horis matutinis, atque vespertinis, nocturno autem tempore pulvisculus ex ℞ diaph. vel Bezoard. mineral. pulvere pannon. rubr. March. epilept. specif. Ceph. Mich. cum tantillo succini & nitr. Fiat. & sic usque ad maturationis tempus pergito: non est, ut moneam, pulvillos illos facilè aquis posse immisceri, atque syrupis, ut dictum est, edulcorari.

XXVII.

Multa adhuc dantur remedia, quæ tanquam specifica ab authoribus citantur, quorum nonnulla hic recensere volumus. Gallus B. . methodo nobis insolitâ & popularibus nostris paradoxâ, ab initio laudat venæ sectiones iteratas & *ensuite il faut donner chaque matin pendant trois jours la dose de douze grains de poudre de Viper dans un bouillon. S'il y a lieu de craindre, qu' il se fasse, ou qu' il commence a se faire un transport au Cerveau, il faut saigner au pied, & donner selon, que le Medecin le trouvera a propos, aux enfans jusqu' a trois dragmes de vin emetique, a ceux, qui ont quel qu' age, jusqu' a une once. Il ne faut pas donner de remedes Cordiaux de peur, qu' ils n' augmentent la fermentation, le malade doit user pour breuvage ordinaire de prisane d'orge, a laquelle il faut meler quelques gouttes d'esprit de Souphre, ou d'esprit dulcifié de sel ou de Virirol.*

XXIII, Sy-

XXVIII.

Sydenham commendat, in Variolarum anomalarum constitutio-
ne, spiritum Vitrioli, tanquam revera specificum, exhibendum cum
cerevisia tenui ad gratam aciditatem, in perdomandâ caloris ferociâ
& putredine oppugnandâ. Helvetius Syr. Cordial. de Contrajerva,
& ptisan. Cordial. de eâdem præ reliquis per decursum Variolarum
laudat. Waldschmidius pag. 371. ait: Utimur quodam remedio in
formâ liquidâ, quod à primis statim diebus, usque ad finem, in a-
dultis ad Cochleare unum dari potest, quo ipso puto reconvalescen-
tiam, divinâ adjuvante gratiâ, certè promitti posse; ut ut gravissima
sint symptomata. Hoc ab ipso occultatum remedium nihil aliud
esse dicunt, quam Tincturam aquilegiæ saturato purpureo vel cœ-
ruleo colore: alii idem de bellidis rubræ efficaciam asserunt.

XXIX.

Peculiarem methodum, Mercurium & Antimonium præparandi,
docet Bohnius in *dissert. de Variolis*, de quibus magnificè loquitur,
non enim veretur asserere, perfectam & radicatam Variolarum cu-
rationem, ut & cæterorum morborum lymphaticorum, in his ritè
paratis primum, hinc myrrhatis consistere.

XXX.

Ubi Medicus aggreditur ægrum, in quo vel à præposterâ me-
thodo Variolæ vel incipiunt retrocedere, vel jam jam retrocessere,
penè unanimi consensu confugiunt Præctici scopo externo ad vesici-
catoria: Notandum autem, post vesiculas factas ulcuscula per ali-
quot dies servanda esse aperta, & lymphæ affluxum aliquandiu citra
noxiâ continuari posse & debere. Interno scopo egregiam commo-
dant operam semina expulsiiva formâ emulsiivâ exhibita, quibus in
parcâ dosi sociari possunt myrrhata & pulveres absorbentes bezoar-
dici; Interim, sub hoc ipso regimine, ægro nunquam denegatur
largior potus, præcipuè calidus, cum tranquillâ in lecto continentia.

XXXI.

Nonnulla restant, quæ hæud insuper habenda, inter quæ emi-
nent oculorum vitia, quæ obtingunt vel in bulbo, vel ipsam iridem
tan-

tangunt, interdum palpebræ vel glandulæ sunt oblitæ, cum ut plurimum relinquunt, si non planè depravatum visum, tamen aspectum fœdum, quibus occurrere & Medici officium & ægrotantis preces exposcunt. In antecessum monemus, quantum possibile sibi temperet Medicus, ne remedia hoc in statu applicet oculis, nisi urgeat necessitas, facilius enim leviora symptomata, naturæ relicta, evanescent suâ sponte, quæ Collyriis tentata exasperantur, interim ne Medicus hæc in re otiosum agat spectatorem, præscribat remedia experta; inter illa autem elucet, aq. ros. Euphras. plantag. Chelidon. aquileg. bellid. cum tantillo Croci, quæ plus præstant, quam multa alia: si in oculis ulcuscula relinquuntur, unguentum de nihilo, vel simpliciter unguentum album, cum vel sine Camphorâ & Croco abundè sufficit, præcipuè ubi sub finem illorum subjungitur purgans, de quo paulò post nostram dicemus sententiam.

XXXII.

Nullâ autem re certius oculorum vitia præoccupantur, juxta Stahlianum, quam si lintea, Spiritu vini camphorato crocato largiter imbuta, sed quoad propemodum sicca sentiuntur seposita, tunc demum oculis superponantur. Ubi tamen etiam intercepio fulgidæ lucis oculos percipientis: cautio à ploratu: abstinentia à frictione oculorum, eximium sibi locum vindicant. Vel si sapius lac maternum calidè ipsis instilletur oculis; vel ad modum nutricis, cujus meminit Cent. 1. hist. 21. Barthol. quæ dolore Infantis commota, linguâ propriâ oculos pueri periclitantes lingebat, sicque, referatis oculis, abstersâque sanie, oculi servabantur integri.

XXXIII.

Foveas atque Cicatrices in puellarum facie, præsertim sollicitudine matrum extrinsecit, de quibus præservandis variæ circumferuntur methodi; nonnulli jubent, ut Variolæ, præcipuè autem confluentes, instrumento ferreo vel aureo aperiantur, quæ apertio quibusdam utique profuit, in aliis autem, etiam apertis Variolis, tamen remanserunt tetra vestigia atque Cicatrices, propterea multi hanc ipsam apertionem respuunt, atque præsidium quærunt in unguentis atque Linimentis: quamvis si litus emanere possint, naturæque res relinqui,

linqui, melius omninò esset, juxta, & itineribus & omni elegantiori eruditione, atque experientiâ medicâ celebrem, *Lentilium in Eteodr.*

P. 1102.

XXXIV.

Nobilis quædam Matrona mihi suos monstravit Infantes, quorum facies Variolarum erat referrißima, ipsi inungebat pinguedinem, quæ ex pede bovino, aquâ simplici probè decocto, supernatabat, & hâc methodo obtinuisse credidit, quod facies nullis fovearum vestigiis fuerit deturpata; alia remedia apud River. reperire licet.

XXXV.

Ubi acrimonia nimia adhuc oberrat in sanguine, atque præposterâ methodo Variolæ tractatæ fuere, relinquunt etiam ulcera cacoëthica, quæ peculiarem atque promptam, ne in fistulas abeant, vel offibus cariem inducant, requirunt operam, in quibus itidem præter manum Chirurgicam intus profunt laxantia atque purgantia, jamjara tradenda.

XXXVI.

Multi ægri, è Variolis erumpentes, nimis cito aëri frigido sese exponunt, atque sub initio invasionis, imò & in ipsâ maturacione, diapnoico regimine sese subducunt, ideo scabies feracunda, hinc inde in corpore, præsertim pravis humoribus turgido, propullulat, interdum sic latis in ipsâ curatione rebellis. Huic malo, ut & plurimis aliis, inter quæ numeramus Vitia oculorum, ulcera, atrophiam, phthisin, pleuritidem, diarrhœas, lassitudines, medetur, ubi, superato morbo, in complementum curæ, pro conditione ægri, laxans vel purgans exhibetur, atque justis intervallis, si opus est, repetitur; ubi autem scabies vel ulcuscula aliquandiu ægrum jam vexarunt, atq; causa altius ipsi sanguini est innidulata, per epicrasin purgans est adhibendum, subjunctis tum de-
num nonnullis remediis, hisce exulcerationibus specificè debitis; Quippe in horum remediorum dextro usu, annuente Numine, spem nostram ponimus. Hæc sunt, quæ pro nunc paucis in medium proferre volumus, multa specialissima annectere potuissimus, nisi temporis nostri ratio fuisset habenda, quæ non permittit, tractatum integrum adornare.

B 3

XXXVII.

XXXVII.

Subjungam tamen adhuc nonnulla curiosa, quæ non ex propria observatione, sed ex Lectione Optimorum Practicorum excerpti; quemadmodum natura in multis rebus, sic nec in morbis, semper eadem incedit viâ; ita id præcipuè etiam in Variolis evenire solet. A fide dignis mihi relatum est (imò & mihi tale exemplum in nostro Ducatu videre obtigit) quod Infantes aliquando diebus æstivis, & matutinis & vespertinis horis in Saxoniâ, in Galliâ Narbonensi, in plateis indiscriminatim observati fuerint oberrare, sine subsequenti- bus pravis Symptomatibus; In Græciâ autem juxta Riverium id communissimè ob cæli clementiam evenire solet: Idem etiam obtigit in Americâ ante adventum Hispanorum, in quibus Regionibus Medicorum curam non meruerint.

XXXVIII.

In Islandiâ grassari scribuntur anno quovis vigesimo recurrente, persuasique sunt Incolæ, qui tum variolis non laboraverit, annum vigesimum abinde non excessurum, sed terminum recurrentem non attacturum.

XXXIX.

Observati fuerunt ægri, qui alterâ parte Variolis, alterâ morbillis fuerunt obsessi; in aliis sese sociabant Variolis petechiæ.

XL.

Wedelius annotat gemellos, fratrem & sororem, hanc Lipsiæ, illum Wittebergæ, Variolis infestatos fuisse uno eodemque tempore; cui accedere potest, Variolarum contagium symphaticum ex *Obs. XII. Cent. II. Pechlini.*

XLI.

Inter curiositates nocuas pono intempestivum illud studium, Variolas ad partes ignobiliore, scilicet pedes, quotidianis pediliviis derivandi, ne deturpetur facies, hæc enim ratione Virgo Belgica faciem pulchram conservasse legitur, succedente pedum paralyti incurabili.

XLII.

XLII.

Horstius miraculi instar annotat, linguam Variolosi ad radicem usque putrefactione absumentam renatam fuisse.

XLIII.

Observationi commendamus, utrum verum sit nec ne, quod Gallus quidam Mr. B.: dans son traité nouveau des Medecine p. 337. statuit. *Si le fœtus a été conçu sur la fin des menstrues, il recoit une grande quantité de ce ferment, & ses parties heterogenées se melent avec la masse du sang comme une matiere étrangere, & se fermentent avec le sang par le mouvement, que leur donne une cause evidente.*

XLIV.

Quemadmodum sunt, qui apertione Variolarum atque variis inunctionibus foveas præcavere student; sic etiam dantur, qui cauterio actuali id obtinere tentant, dum vitione cacumina adurere jubent; *E. N. C. 2. 9.* maturefcentibus lamina ferrea candens suadetur admoveri è propinquo, ita ut facies benè incalefeat, sic à celebriori exsiccatione non relictum iri fossilas. Alii colores rubros lecto circumponunt visuique offerunt, ut blandior fiat eruptio; alii oculis admovent aurum, ne detrimentum capiant.

XLV.

Stahlius, in dissertatione de Variolis & morbillis, peculiarem planè methodum Gundelsheimianam citat, Mannam atque Cassiam alternis diebus exhibendo, quâ medicatione, per plures dies alternos continuatâ, assequitur tam decursum, quam exitum horum exanthematum adedò simplicem atque ordinatum, ut patientes communiter orthostadiâ (modò intemperantia absit) prudenter uti & gaudere possint, & omnia ita sine ullis incommodis rectissimè procedant atque decedant.

XLVI.

Multi præservationem tanti mali variis remediis obtinere student, mirèque hoc sine laudatur à Bohnio & in Ephemeridibus Mercurius dulcis. Imò mihi notus est amicus, qui confidenter asserit, se

rit, se nonnullos auro per alcali (juxta modum, quem didici ab Archiatro Bada-Durlacensi Felicissimo, Dn. D. Eichbrödt) soluto præservasse, inter ipsos variolosos in variis locis graviter & leviter decumbentes versatos, sine ullis Variolarum indiciis, multò minus vestigiis. Nos autem, quantum in nobis est, in tempestivum illud præservandi officium, in primis in teneriore ætate dissuademus, nisi quis malignam Epidemix constitutionem declinare, & meliora tempora expectare confidat. Cum enim tria illa, à Stahlio adducta argumenta, subsint, nempe primò, quod nemo, quamdiu etiam vivat, immunis esse possit, quin semel hunc morbum experiri metuat. 2. tenerior ætas ordinariè minus periclitetur & facilius superet, 3. adulta è contra omnibus modis majus periculum hinc adeat: longè certè consultius arbitramur, in juventute huic malo sub fiduciâ justâ animum submittere, quam totâ suâ vitâ metus hujus mortis servum esse.

XLVII.

Sydenham ait: Rarè admodum Variolæ interfectæ sui relinquunt vestigia, atque illæ fermè solæ, quæ sex postremis anni mensibus invasere, cum, quæ hos præverterint, nullas cuti notas imprimant, nisi fortè confluerint. Waldschmid autem asserit: Variolæ, quæ sex postremis anni mensibus invadunt, nullas post se relinquunt foveas. Harum licet sola praxis clinica dirimere potis est, cum sex anterioribus & posterioribus mensibus cutem Variolosorum foveis infestatam fuisse, creberrime observetur.

XLVIII.

Illud quoque prætenditur, lunâ decrescente erumpentes Variolas ut plurimum benigniores esse iis, quæ lunâ crescente procedunt; & periculosus laborare illos, quorum parentes Variolis malè mulctati fuerunt olim.

XLIX.

Ex disputatione Excell. D. Præsidis de *Lue Vaccarum* constat, Febrem harum fuisse observatam exanthematicam; dubiè tamen, utrum pauca, quæ cum pustulis evaserant, scabiem potius, an Variolas per cutem exhibuisse fuerint dicendæ. Scilicet, quam universalis, quam

quàm Essentialis lui fuerit , quas circumstantias habuerit , pustularum eruptio , nondum satis tunc constabat . At verò Celeb. Lenticilius , ante triennium cum Serenissimo Principe Hæreditario (cui salutem Deus!) Hagæ Comitum in Batavis commoratus , quo tempore lues ista inter armenta grassabatur , Physico ibidem Dn. Windhausen, perleçtis , quæ ad Senatam de eâ relata erant , asserere non dubitavit , morbum esse ipsissimas Variolas , adèd concordabant omnia , modus invasionis , augmenta , status , declinationes , eruptiones pustularum , salivatio , constipatio alvi , æstus ac primò horror , quasi febrilis , sitis & plura : Ex post facto confirmatus verbis Ramazini *in app. E. N. C. Dec. 2. ann. 9.* Tubercula , quæ in capite , collo & cruribus pecudum visebantur , revera Variolas fuisse , licet profectò asserere , quandò nec figurâ , nec colore , nec liquore in illis contento , nec magnitudine , nec modo , quo solvebantur , post suppurationem nigrâ crustâ superstitè , quidquam à puerorum Variolis discrepabant .

LIII.

Hanc sententiam Societas nuper modò Medica Genevensis suam fecit , & singulari specimine parallelisimum exhibuit notabilem , eundo per singulas comparationis partes , & monstrando convenientiam tantam & talem , inter pustulas utriusquè luis , boum & hominum , variolacæ , præter tamen ineptitudinem & difficultatem , quæ in illorum sanguinis spissitudine & cutis densitate constituitur , ut suam medendi Variolis methodum , reprobatis antidotis calidis , temperatam ipsis accommodare non dubitaverit : (Nisi quam reformationis suspicionem relinquunt ex Giorn. d' Italia Tom. XIX. Vermiculi , & Variolas totidem faciant Gallas . Quales autem illi ? An peregrini ? quia per Contagium accedere videntur . Cur non domestici , concreati , hæditarii , qualicunque excitandi occasione , Vallisneri ? vel Leuwenhœckii fortè seminales , quorum in Conceptu non fuit usus , in fœtu plus minus superstites , vel tandem , semel , excutiendi ? per modum fictionis pro fictione : ut alibi B. L.

LIV.

Confirmavit Thesin Laud. Societas exemplo ovium , præter
C scabi-

scabiem Variolas ipsis assignans, vel creditam earum scabiem Variolas declarans, epidemiam modò benignam, aliàs malignam ovium luem similiter Variolaceam describendo. Sic forsan & illa Felium scabies epidemia, quæ legitur in E. N. C. in censum Variolarum veniet, siquidem stragem edidit ingentem, pustulas autem habuit per caput & collum vel saltem, vel maximè. Aliàs prædicatum scabiosi vel tinea tulit Canis: Et grex totus in agris Unius scabie cadit & porrigine porci.

LV.

Sebizius olim non defuisse scripsit, qui Variolis etiam laborare bruta voluerint, verum ipse humanæ speciei proprias asseruit, ad Experimentiam tunc provocans, quâ observatum non fuerit, quod illa Variolis fuerint detenta. Analogiam addidit ex *Arle*, bruta etiam non ita menstruum fluxum pati, ac mulieres, sed parcius & rarius. Scilicet superfluiditates ipsis non esse purgandas sed præoccupari per simplex & laboriosum vitæ genus, vel consumi conversione in pilos, vel cornua, ungulas, squamas, cortices, pennas &c. Qui frequentiam & diversitatem morborum in corpore humano præ brutis non tam in materia, quam in principio distinguente, constituit Stahlus, frequentem hominibus monet esse febrium proventum, quæ è contra inter bruta vel planè non, vel certè rarissimis & verè dubiis exemplis, observantur. Familiariores sunt brutis squalores cutis & fœditates ulcerosæ, scabiosæ. Non tamen illo more, quo hominibus obtingere solent, ut peculiare partes seorsim prehendant, ut caput, faciem seorsim, aures privatim, &c. imo nemo non videt, quod etiam hujusmodi affectus brutis facilius eveniant ab externis causis, quam internis: quod ipsum de hominibus pari modo dici minimè potest. P. Wolff. Phys. hipp. p. 30: Etenim experienciâ notissimâ, dolendâ quidem, villici & opiliones testantur, sæpius Variolas epidemico contagio totos ovium greges inficere & perdere; quas facilius æstate, quam hyeme, propter transpirationem insensibilem, in hac imminutam, superant. Qualia quidem ulteriori observationi modò relinquimus; interim tale quid præ oculis habuisse videntur illi, qui vervecem in cubiculo

culo variolandi tenerunt, ut scilicet in ipsum transplantarentur Variolæ. Quid verò in aquâ infusionis ovilli stercoris invenit A. Pitearne, ut eam ad variolas bibendam daret, qui artem medendi esse nullam voluit, sed talium modo memoriam, quæ casus, usus morbo utilia ostendit?

COROLLARIA.

I.

Paracethesin in ascitica sexagenariâ symptomata mitigasse, non autem vitam salvasse, observavi.

2.

Vulnera etiam tendinum in manu, solâ aquâ phagedenicâ & fortibus calidis, sine amissione motûs intra breve temporis spatium curata esse, à Viro fide digno mihi relatum est.

3.

Moxa germanicam dolorem ischiadicum brevi temporis intervallo mirè sustulisse, apexi: Sic & in Podagra exoptatum effectum edidisse, mihi relatum est.

4.

Moxa eundem usum habet in tumoribus genu fungosis, cujus applicationem & effectum pariter summa cum admiratione intutus sum.

5.

Cachexiam cum valde tumido seroto, pene, abdomine, pedibus & cruribus, concurrente febre, post pauca remedia, largissimis narium hæmorrhagiis, subjuncto decocto purgante, in millie curatam scio.

6.

Præter salivationem Mercurialem dantur adhuc aliæ, e.g. ab ipsis Variolis, quibus fauces infestantur, saliva multa profunditur, qui proin certius evadere dicuntur. Porro qui feliciter dentur, e solent Infantes etiam subinde per aliquot septimanas largissimum Ptyalismum patiuntur, Apophlegmatizantia, & præcipuè pyrethri radix, & fumatio tabaci, multam proliciunt salivam, prout omnibus notum est.

7.

Curiosa est, abusive ita dicta, salivatio narium, ope gummi guttæ vel præcipitati Mercurialis excitata, cujus meminit Laudatus Lentilius in nunquam

C 2

quam

IV.

Duris Nomen agris insindit vomere sulcos,
Subquè micante Ceres sole reflecta cadit.
Omen at uberius stomacho suo pharmaca spargit,
Ex ipsoque salus semine summa fluit.

Nobilissimo Dn. Candidato
atquè Amico brevibus applaudit
JOH. PHIL. ELWERT, M. D.
Phys. ordin. Vaying.

V.

Suspectos Flores, fœda Exanthemata curas.
Hinc efflorescet non mala fama TIBI.

Clarissimo Dn. Candidato
gratulabundus apposuit

ALEXANDER CAMERARIUS, Med. Licent.

VI.

Was Kinder-Pochen seyn? sind keine Kinder-Possen;
Es hat schon mancher Arzt den Kopff daran verstopfen.
Dann wie und was Gestalt / warum und auch woher
Solch eine Krankheit komm? fällt manchem noch zu schwer.
Diß aber wissen wir / daß auff der ganzen Erden
Nuch selbst die Doctors nicht davon verschonet werden;
Nun Du mit grossen Ruhm von solchen disputirst /
Was hinderts / daß Du nicht darneben absolvirst?
Und stellest jedermann es Sonnenklar vor Augen /
Daß Bauren-Mittel oft am allerbesten taugen.

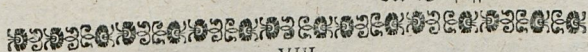
Dieses setzte seinem Wehrtschägsten Hr. Lands-Mann
mit eilender doch wohlmeynender Feder allen fernern
succes herzlich anwünschend

Tobias Friedrich Hock /
Geheimer Registrator zu Eslingen.

VII.

By einem Medico kommts auff die praxin an/
Der Herr LICENTIAT muß mir dabey gestehen /
Daf ein Hauf · Mittelen oft bestens helfen kan.
Ich möchte seiner Kunst nun eine Probe sehen /
Drum / frag ich / wie man sonst pflegt bey der Pfeffer-Ruth/
Vor welche Zustand ist wohl auch der Pfeffer gut ?

Mit diesem wenigen wolle Hr. Licentiaten zu
rühnlichst vollbrachten Studiis gratuliren /
und sich zu gutem Angedenken befehlen
der Verfasser.

VIII.

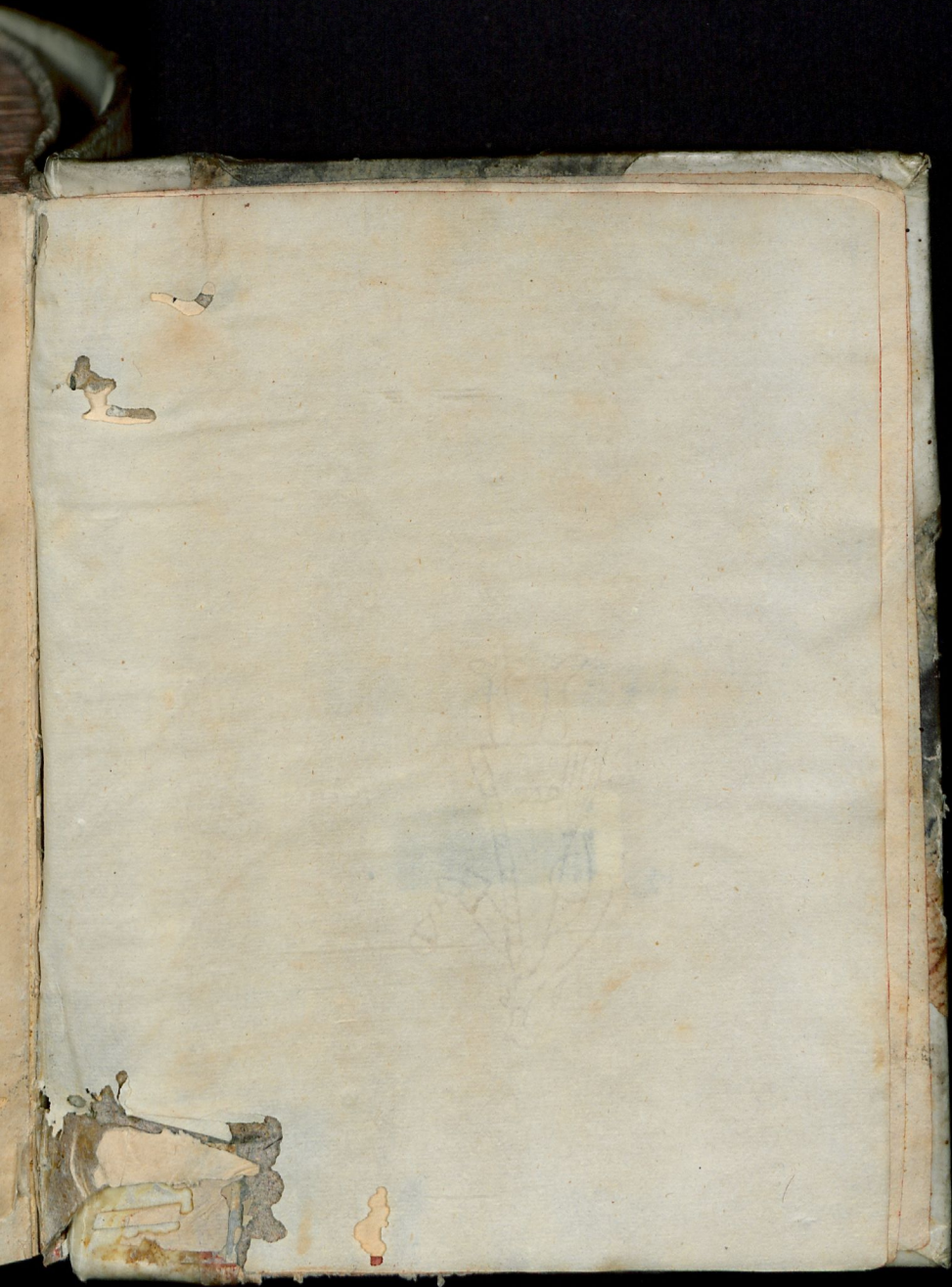
DE *Varis variant variorum* dogmata: rebus
Fac TUUS in *Variis* non *varietur* amor

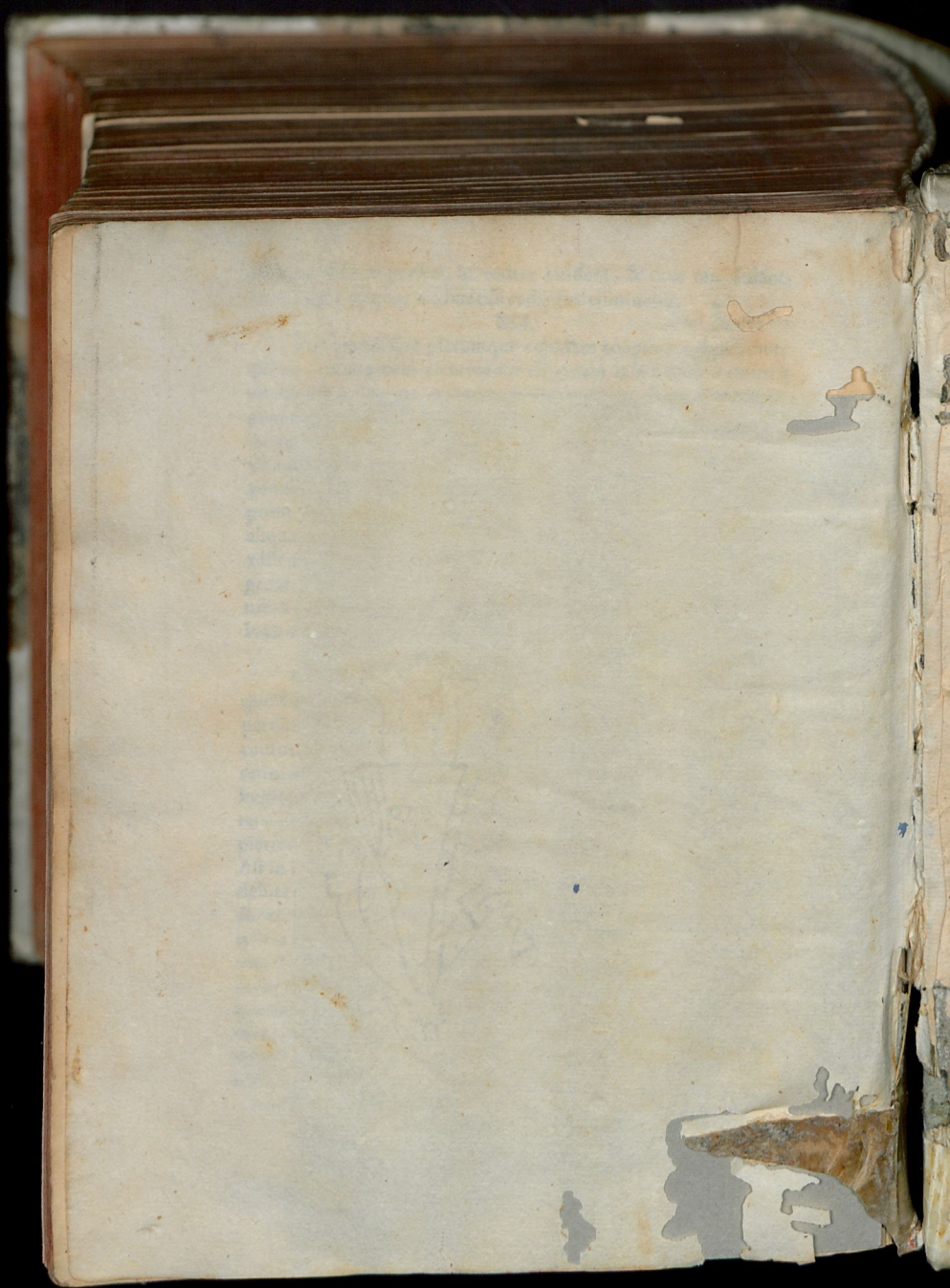
Hicce affectuum suum Fratri suo Suavissi-
mo significare gratulabundus voluit

M. J. J. BAUR, SS. Theol. Stud.

DO A 6374

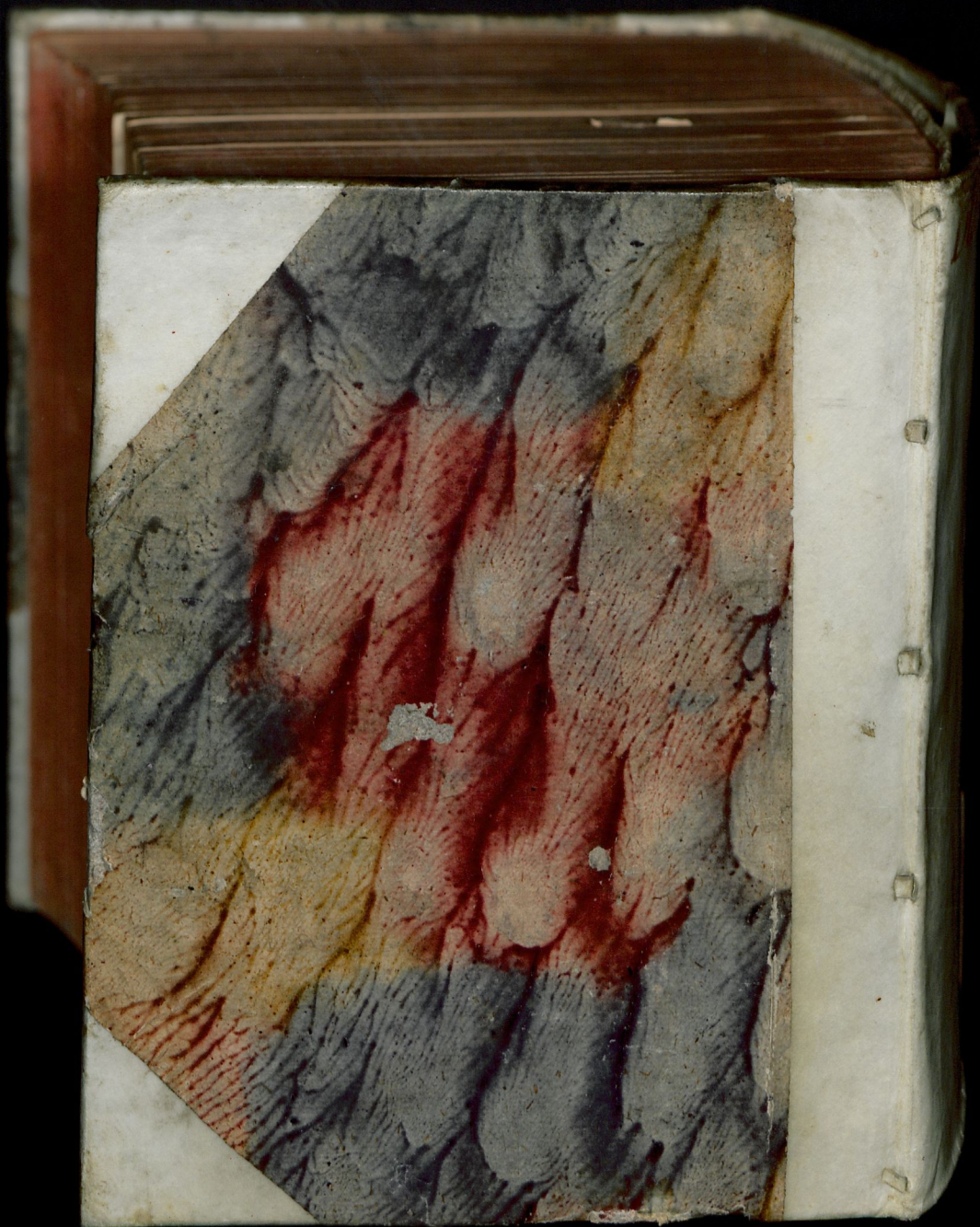
ULB Halle 3
002 929 228

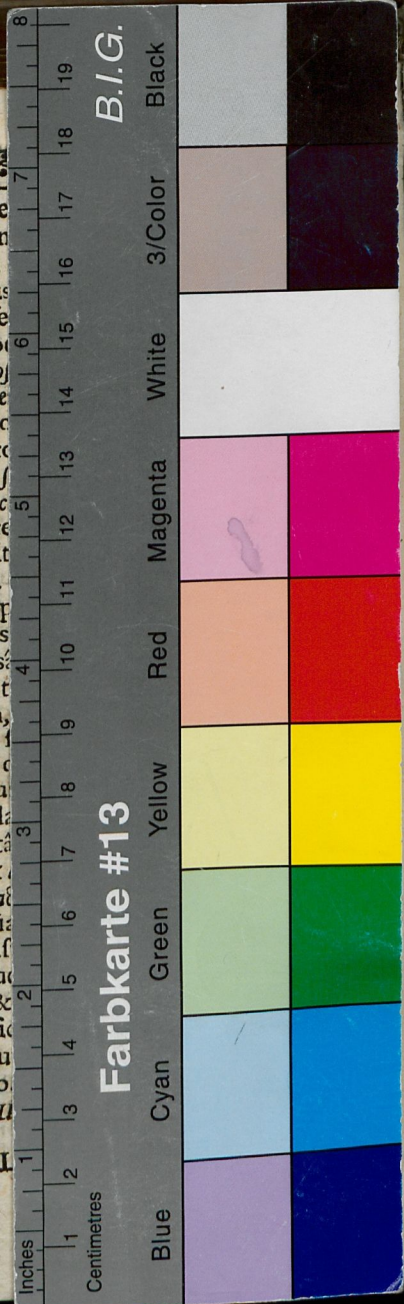

80

UD 17

62.
Q. D. B. V.
DISSERTATIO INAUGURALIS
MEDICA

DE
VARIOLIS,

Quam
Consensu & Autoritate
GRATIOSAE FACULTATIS MEDICAE
IN ALMA EBERHARDINA

PRÆSIDE
DN. RUDOLPHO JACOBO
CAMERARIO,

Phil. & Med. Doct. Hujusque Prof. Publ. Ordinario
Celeberrimo,
Facultatis Suae DECANO Spectatissimo,
Dno. Patrono & Praeceptore suo omni observantia
cultu prosequendo,

PRO GRADU DOCTORALI
Summisque in arte Medica honoribus atq; Privilegiis
rite & legitime capeffendis

publice ventilandam proponit
PHILIPPUS JACOBUS BAUR, Vayhingensis.

Ad diem Febr. MDCCXVII.
Hor. loc. confluet.

TUBINGÆ, Literis JOSEPHI SIGMUNDI.